

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ УРАЗАЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

423750, Уразай авылы,
Үзәк ур., 4 нче йорт.
Тел/факс 3-44-62
e-mail : Uraz.Akt@tatar.ru

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
СОВЕТ УРАЗАЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АКТАНЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

423750, д. Уразаево,
ул. Центральная, дом 4.
Тел/факс 3-44-62.
e-mail : Uraz.Akt@tatar.ru

КАРАР

от 13.04.2020г

РЕШЕНИЕ

№7

**Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлегенең шәһәр төзелеше
проектлаштыруның жирле нормативлары турында**

Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлеге башкарма комитеты Уразай авыл жирлегенең озак сроклы шәһәр төзелеше сәясәтен булдыру максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 8 статьясындагы 1 пунктының 2 пунктчасы һәм 29.4 статьясы нигездә эшләнгән жирле нормативлары турында мәгълүматны тыңлаганнан соң, Уразай авыл жирлеге халкының тормыш-көнкүрешен үңай шартлар белән тәэммин итүгә һәм жирле әһәмияттәге объектлар белән тәэммин ителешнең минималь исәп-хисап күрсәткечләрен һәм мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтәлу дәрәҗәсен билгеләүгә юнәлдерелгән Уразай авыл жирлеге Советы КАРАР БИРӘ:

1. Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлегенең шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативларын расларга (1 нче күшымта);
2. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында «Уразай авыл жирлеге» бүлгөндө урнаштырырга.
3. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны уз өстемә алам.

Уразай авыл жирлеге башлыбы

Р.Р.Шарипов

Татарстан Республикасы
Актаныш муниципаль районы
Уразай авыл жирлеге
Советы каарына
13.04.2020 ел № 7
кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРАЗАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ШӘҢӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ПРОЕКТЛАРЫ
ЖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ

2020 ел

ЭЧТӨЛЕК

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлегенең шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативлары (алга таба нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының норматив-хокукий актлары нигезендә эшләнде.

1.2. Әлеге нормативлар белән җайга салынмаган мәсьәләләр «Техник җайга салу турында» 27.12.2002 ел, № 184-ФЗ Федераль закон таләпләре нигезендә, Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән җайга салына.

1.3. Әлеге нормативлар, оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының Уразай авыл жирлеге территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлеге субъектлары өчен мәжбүри.

1.4. Шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр керту федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлеге жирле үзидаре органнарының норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Әлеге нормативлар авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектлар белән тәэммин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләрен; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булганның максималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләрен билгели.

1.6. Авыл жирлеге халкының тәэммин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре һәм авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре билгеләнә торган жирле әһәмияттәге объектларга тубәндәгә өлкәләргә карый торган объектлар керә:

Халыкны электр, жылдылык, газ һәм су белән тәэммин иту, ташландык сularны азыу;

авыл жирлекләре чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, жирле әһәмияттәге транспорт объектлары;

социаль яклауга мохтаж гражданнарның хокукларын тәэммин иту максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелешен үстерүгә дәүләт ярдәме турында;

мәдәният, массакуләм ял, ял:

мәгълүматлаштыру һәм элемтә;

физик культура һәм массакуләм спорт;

көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару;

төзекләндеру һәм яшелләндеру;

ритуаль хезмәтләр курсәтү;

социаль тәэммин иту һәм социаль яклау.

1.7. Нормативлар үз эченә тубәндәгә өлешләрне ала:

төп өлеш (авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектлар белән тәэммин ителешенең минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр утемле булуы дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре);

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап курсәткечләрен нигезләү буенча материаллар;

нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап курсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсө;

авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектларга булган ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны үрнаштыру буенча тәкъдимнәр;

авыл жирлегенең қыскача характеристикасы.

2. ИСӘПЛӘҮ КУРСӘТКЕЧЛӘРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ҺӘМ ӨЛКӘСЕ

2.1. Уразай авыл жирлегенең территориаль планлаштыру документларын, Уразай авыл жирлеге территорияләрене карата эшләнелә торган территорияне планлаштыру документларын әзерләү, килештерү, раслау һәм тормышка ашыру вакытында әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап курсәткечләре

кулланыла.

2.2. Шәһәр төзелешен проектлаштыру нормативлары дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары, шәһәр төзелеше эшчәнлеге тұрындағы законнарның үтәлешен тиқшереп тору һәм күзәту органнары тарафынан карарлар кабул итү өчен кулланыла.

2.3. Жирлекнен жирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл жирлеге халкының минималь тәсминың ителүчәнлеге дәрәжәсенең исәп-хисап курсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп елешендә китерелгән авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мәмкин булган максималь утемле булу дәрәжәсенең исәп-хисап курсәткечләре үтәлү өчен мәжбүри булып тора.

2.4. Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелә торған документларны юкка чыгарғанда һәм (яки) үзгәрткәндә гамәлдән чыгарылғаннарга алмашка көртөлә торған нормалар белән житәкчелек итәргә кирәк.

3. УРАЗАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

3.1. Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлекенең кыскача характеристикасы, шулай ук халыкның саны, тыгызлығы һәм социаль-демографик составы тұрында мәғълұматлар, жирлекнен башка характеристы үзенчәлекләре 1 нче таблицада китерелгән.

1 нче таблица

№ т/б	Курсәткеч атамасы	Характеристика
1	Авыл жирлеге территориясенең муниципаль район Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Уразай авыл жирлеге Көнчыгыш Кама аръягының төньяк-көнчыгыш һәмәлешендә, Бөгелмә-Бәләбәй калкулыгының төньяк өлешләре чикләрендә урнашкан.
2	Авыл жирлеге чикләрендәге территориянең мәйданы, га	7932
3	Авыл жирлеге көрүче торак исемлеге	Уразай авылы Илчебай авылы Шәрип авылы Куян авылы Мерәс авылы
4	2019 елның 1 гыйнварына даими халык саны Барлығы, кеше шул исәптән, торак пунктлар, кеше: Уразай авылы Илчебай авылы Шәрип авылы Куян авылы Мерәс авылы	932 375 83 165 254 55
5	Халык тыгызлығы 01.01.2020 ел, кеше/кв. км	0,5
6	Халыкның яшь структурасы 01.01.2020 ел. хезмәткә сәләтле яштән яшърәк халык, кеше. хезмәткә сәләтле яштәге халык (ир-атлар 16 - 59 яшь, хатын-кыздар 16 - 54 яшь), кеше.	170 488

	эш яшеннән өлкәнрәк халық, кеше	274
	Авыл жирлегенең торак фонды 01.01.2020 ел.	
	барлығы, мән кв. метр торак мәйданы	19320
7	шул исәптән торак пунктлар буенча, мән кв. метр торак мәйданы:	7030
	Уразай авылы	1390
	Илчебай авылы	3750
	Шәрип авылы	5500
	Куян авылы	1650
	Мерәс авылы	
8	Халыкның торак белән тәэммин ителеш дәрәҗәсе, кв.м / кеше.	20,72
9	Авыл жирлеге территориясендә табигый-климат шартлары климат районы (климатик районлаштыру картасы нигезендә, төзелеш өчен)	II В
	сейсмик куркынычлылык дәрәҗәсе (балл)	6
	табигать-климат шартларына гомуми бәя	үңайлы

4. ТӨП ӨЛЕШ

4.1. Авыл жирлеге халкын электр, жылышлық, газ һәм су белән тәэммин иту, ташландык суларны ағызу объектлары белән тәэммин итүнең минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтәмле булуын исәпләү күрсәткечләре;

4.1.1. Торак пунктларны төзүнен инженерлык жиһазлары системаларын билгеләнгән тәртиптә эшләнгән һәм расланган авыл жирлеген территориаль планлаштыру документлары һәм су белән тәэммин иту, канализация, электр, жылышлық һәм газ белән тәэммин иту схемалары нигезендә проектлаштырырга кирәк.

Әлеге тармак схемаларында технологиянен, куәтнең, инженерлык чөлтәрләре күләменең принципиаль мәсьәләләре хәл ителергә, схеманы тормышка ашыру чираты буенча тәкъдимнәр бирелергә тиеш.

4.1.2. Күрсәтелгән исәп-хисап күрсәткечләре 2 нче таблицада китерелгән.

2 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халык өчен Халыкны тәэммин итүнен территориаль минималь рәхсәтмөмкинлекләрнен иitelгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль максималь рәхсәт иitelгән дәрәҗәсе
1	Электр белән тәэммин иту системасы объектлары: электр трансформаторына, подстанцияләре, бүлү пунктлары, төрле көчәнешләрдәге электр чөлтәрләре	Торак һәм жәмәгать биналарның электр энергиясе белән 100 процент тәэммин ителеше;	Торак урамнарның 100 процент яктыртылышы билгеләнми

	Жылышык белән тәэммин иту системасы объектлары, шул исәптән: үзәкләштерелгән: котельный лар, жылышык электростанцияләре, жылышык чөлтәрләре; үзәкләштерелмәгән: автоном һәм индивидуаль котельный лар, фатир жылышык генераторлары, жылышык чөлтәрләре	Торак һәм ижтимагый биналарның жылышык энергиясе белән 100 процент тәэммин ителеше	билгеләнми
2	Үзәкләштерелгән газ белән тәэммин иту системасы объектлары: газ бүлү һәм газ тутыру станцияләре һәм пунктлары, газ жайга салу пунктлары, газ бүлү чөлтәрләре	Торак биналарны газ белән тәэммин иту 100%	билгеләнми
3	Үзәкләштерелгән су белән тәэммин иту системасы объектлары: су белән тәэммин иту чыганаклары, су алу корылмалары, су саклауттәэммин иту 100% ечен савытлар, сууткәргечләр	Торак һәм ижтимагый биналарны су белән тәэммин иту 100%	билгеләнми
4	Су бүлү системасы объектлары шул исәптән: үзәкләштерелгән: чистарту корылмалары, канализация насос станцияләре, канализация торбалары; үзәкләштерелмәгән: локаль чистарту корылмалары, су ағызы станцияләре, канализация торбалары	Торак һәм ижтимагый биналарның 100 процент тәэммин ителеше	билгеләнми
5	*		

* исәп-хисап курсаткечләре янғыр канализациясенә кагылмый

4.2. Торак пунктлар чикләрендә автомобиль юллары һәм жирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары белән тәэммин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсаткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап курсаткечләре;

4.2.1. Автомобиль транспорты барлык биналарга һәм корылмаларга да барып житәргә тиеш.

4.2.2. Авыл жирлеге халкы өчен жәмәгать транспорты тукталышларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү курсаткечләрен 3 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк. Авыл жирлеге халкының әлеге объектлар белән тәэммин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенең исәп-хисап курсаткечләре билгеләнми.

3 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе (метрлар)

1	Тұқталыш пунктлары	500
---	--------------------	-----

4.3. Авыл жүрлеге халкының социаль яклауга мохтаң гражданнарының хокукларын тәзмин итү максатларында ғамәлгә ашырыла торған торак төзелеше объектлары белəн тәзмин ителешнең минималь рөхсəт ителгəн дəрəжəсeneң исəп-хисап күрсəткечлəре; авыл жүрлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктan мəмкин булган максималь дəрəжəдə файдаланылуының исəп-хисап күрсəткечлəре;

4.3.1. Күрсəтелгəн исəп-хисап күрсəткечлəрен 4 нче таблица нигезендə кабул итəргə кирəк.

4 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның ителешнең минималь рөхсəт ителгəн дəрəжəсе (кв.м / кеше)	Халык территориаль мемкинлеклəрнең максималь рөхсəт ителгəн дəрəжəсе
		2020 ел	2026 ел
1	Авыл торак пунктларында торак биналар	23,0	25,0
Искəрмə. Килəчəктə исəп-хисап күрсəткечлəре 2025, 2035 елларда ирешелгəн торак урыннарының гомуми мəйданы белəн тәзмин ителешнең факттагы минималь дəрəжəсен исəпкə алып корректлана.			

4.4. Авыл жүрлеге халкының ял итү, массакулəм ял итү, ял итү объектлары белəн тәзмин ителешнең минималь рөхсəт ителгəн дəрəжəсeneң исəп-хисап күрсəткечлəре; авыл жүрлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктan мəмкин булган кадəр мəмкин булган дəрəжəдə файдаланылуының исəп-хисап күрсəткечлəре;

4.4.1. Күрсəтелгəн исəп-хисап күрсəткечлəрен 5 нче таблица нигезендə кабул итəргə кирəк.

5 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның тәзмин итүнен минималь рөхсəт ителгəн дəрəжəсе	Халык территориаль мемкинлеклəрнең максималь рөхсəт ителгəн дəрəжəсе
			билигелəнми
1	Клуб учреждениелəре халык саны булган торак пунктлар өчен: 0,2 – 1 мең кеше; 1 – 3 мең кеше. 3-5 мең кеше.	300 урын 300-230 урын 230-190 урын	
Халык саны булган авыл жирлеклəре өчен авыл китапханəсе:			
2	1 – 3 мең кеше.	6-7,5 мең саклау берəмлеге; 5-6 урын-1000 кешегə.	билигелəнми

	3-5 мең кеше.	5-6 мең саклау берәмлеге; 4-5 урын-1000 кеше.	
<p>Искәрмә.</p> <p>1. Зур торак пунктлар өчен азрак исәп-хисап курсаткечен алырга кирәк.</p> <p>2. Халық саны 1,5 меңнән артык кеше булган авыл торак пунктлары (район үзәкләре һәм үзәкләре) өчен объектларның санын, составын һәм сыйдырышлыгын билгеләгәндә, 30 минутлык жәяүлеләр йөри алырлык зонада урнашкан башка торак пунктлардан килгән халыкны өстәмә рәвештә исәпкә алырга кирәк.</p> <p>3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 26.01.2009 елдагы 42 номерлы каары нигезендә, 2019 елга кадәр клуб учреждениеләре һәм китапханә хезмәтләре белән тәэмин ителешнән социаль гарантияләре дәрәҗәсе гамәлдәге тәэмин ителеш дәрәҗәсендә кабул ителә.</p>			

4.5. Авыл жирлеге халкының физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тәэмин ителешнән минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенән исәп-хисап курсаткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган максималь дәрәҗәдә үтемле булуын исәпләү курсаткечләре;

4.5.1. Курсателгән исәп-хисап курсаткечләрен 6 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны тәэмин итүнен минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнән максималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Спорт заллары	1000 кешегә идән мәйданы 350 кв. метр.	билгеләнми
2	Яссы спорт корылмалары	1000 кешегә 1950 кв. метр.	билгеләнми

4.6. Авыл жирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнен минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенән исәп-хисап курсаткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булуын исәпләп чыгару курсаткечләре;

4.6.1. Авыл жирлеге халкын мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектлары белән тәэмин итүнен минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсенән исәп-хисап курсаткечләрен 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

7 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Үлчәү берәмлеге	Халыкны тәэмин итүнен минималь рәхсәт ителгән дәрәҗәсе
1	Почта элемтәсе бүлеге	төзелеш объектлары авыл жирлеге	1

4.6.2. Авыл жирлеге халкы өчен мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларының территориаль яктан мөмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап курсаткечләре билгеләнми.

4.7. Авыл жирлеге халкының көнкүрещ калдықларын жыю һәм чыгару объектлары белән тәэммин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенен исәп-хисап курсаткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мәмкин булган кадәр мәмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап курсаткечләре;

4.7.1. Көнкүрещ калдықларын жыю һәм чыгару объектлары исемлеге, мондый объектларның урнашы Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Уразай авыл жирлеге территориясен санитар чистартуның Генераль схемасы нигезендә кабул итәлә.

4.7.2. Авыл жирлеге халкы өчен каты көнкүрещ калдықларын жыю өчен контейнер мәйданчықларының территориаль яктан мәмкин булган кадәр үтемле буллы (яшәү урыннарыннан, балалар һәм дәвалау-профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчықларыннан, ял иту урыннарыннан ераклық) буенча исәп-хисап курсаткечен 100 метр күләмендә кабул итәргә кирәк.

4.8. Авыл жирлеге халкын тәзекләндеру һәм яшелләндеру объектлары белән тәэммин итүнен минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенен исәп-хисап курсаткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мәмкин булган кадәр мәмкин булган дәрәҗәдә файдаланылуының исәп-хисап курсаткечләре;

4.8.1. Авыл жирлеге халкының гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән тәэммин ителешенен минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенен исәп-хисап курсаткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкны итүнен рөхсәт дәрәҗәсе (кв. метр / кеше)	тәэммин минималь ителгән	Халык территориаль мәмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсе	өчен
1	Авыл торак пунктларында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр	12			билгеләнми

Искәрмә.

Урманнар тирә-юнендә урнашкан торак пунктлар өчен эре ёлгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында, гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләрнең мәйданы 20% тан да ким булмаска тиеш.

4.9. Авыл жирлеге халкының ритуаль хезмәтләре курсату объектлары белән тәэммин ителешнең минималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенен исәп-хисап курсаткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мәмкин булганның максималь рөхсәт ителгән дәрәҗәсенен исәп-хисап курсаткечләре;

4.9.1. Курсателгән исәп-хисап курсаткечләрен 9 таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

9 нчы таблица

№ т/б	Объектның исеме	Халыкның ителешенең тәэммин тәэмин минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе (1 мең кеше /га)	Халык территориаль мәмкинлекләрнең максималь рөхсәт ителгән дәрәжәсе
1	Традицион күмү зираты	0,23	билгеләнми

4.10. Авыл жирлеге халкын социаль тәэммин иту һәм социаль яклау объектлары белән тәэммин итүнең минималь рөхсәт ителгән дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре; авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мәмкин булган кадәр үтемле булын исәпләү күрсәткечләре;

4.10.1. Инвалилдарның шәхси автотранспортын даими саклау урыннары белән тәэммин ителеш дәрәжәсе җиңел автомобильләрнең даими саклау урыннарының гомуми саныннан 10% ка (ләкин 1 урыннан да ким булмаган), шул исәптән инвалилдарның кресло-коляска автомобильләре өчен маҳсус урыннарың 5% ына тигез булырга тиеш.

Инвалилдарның шәхси автотранспортын вакытлыча саклау урыннары белән тәэммин иту дәрәжәсен учреждениеләр һәм хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында җиңел автомобильләрне кыска вакытлы саклау өчен ачык мәйданчыкларда 10% ка (ләкин 1 урыннан да ким булмаган) кабул итәргә кирәк.

5. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ӘҢӘМИЯТТЕГЕ ОБЪЕКТЛАРГА БУЛГАН ИХТЫЯЖЫН БИЛГЕЛӘҮ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТАРУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР

5.1. Авыл жирлеге халкының электр, жылышлық, газ һәм су белән тәэммин иту, ташландык сularны ағызу объектларында норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.1.1. Электр белән тәэммин иту системаларын проектлауны «Торак һәм жәмәгать биналарының электр җайланмаларын проектлау һәм монтажлау» СП 31-110-2003 таләппәренә туры китереп билгеләнә торган электр чыганакларына электр нагрузкасы күрсәткечләре (6 бүлек), «ФСК ЕЭС» ААЖнең техник сәясәте турындагы 2006 елның 2 июнендәге Нигезләмә (2 бүлек) нигезендә ғамәлгә ашырырга кирәк.

Алдан исәп-хисаплар ясау өчен торак пунктлар территорияләренең ҹагыштырма исәп-хисап йәкләнешенең эреләнгән күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нчы таблица

Халык саны (мен кеше)	Торак пункт			
	табигый газда плитәләр белән (кВт/кеше)			
	тулаем алганда, торак пункт буенча	шул исәптән: үзәк	микрорайоннар /төзелеш кварталлары	
кименде 3	0,41	0,51		0,39

Искәрмә.

1. Торак пункт үзәге тәшенчәсе астында төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре тупланган территорияне анпартга кирәк.
2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләмәләр исәпкә алышмаган. Аларны исәпкә алу өчен тубәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк: табигый газда плиталы торак пунктлар өчен: 1,2-1,6.
Торак пункт үзәге территориясендә зур өһәмияткә ия булырга кирәк.

Электр энергиясен булу системасының көчәнешен сайлау, перспективалы электр йөкләнешләренең үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасының булу электр чөлтәре комплексы чөлтәрләренең перспективалы үсеше схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр чөлтәрләренең киеренкелеге исәп-хисап чоры һәм энергия системасында көчәнешләр системасы чикләрендә аларны үстерү концепциясен исәпкә алып сайланы: 35 – 110 – 220 – 500 кВ яки 35 – 110 – 330 – 750 кВ.

Электр белән тәэммин иту системасының көчәнеше, энергия трансформациясе баскычларының ин аз санын исәпкә алып, сайлап алышырга тиеш. Якын арада 35-110/10 кВ көчәнешләр системасы ин максатка ярашлы булып тора.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм булу җайланмаларын проектлауны электр җайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм 2006 елның 2 июнендәге «ФСК ЕЭС» ААЖнең техник сәясәте турындагы Нигезләмәнең 2 бүлеге таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга кирәк.

Трансформатор подстанцияләре, булу җайланмалары һәм торак төзелеше территориясендә урнашкан кабельләргә һава электр линияләре күчү пунктлары ябык типтагы проектларга тәкъдим ителә.

5.1.2. Яңа жылышлык белән тәэммин иту системаларын проектлау һәм тәзу, гамәлдәге жылышлык белән тәэммин иту системаларын реконструкцияләү һәм үстерү авыл жирлеген жылышлык белән тәэммин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Жылышлык белән тәэммин иту системаларын проектлауны кулланучылар категорияләрен исәпкә алып, «Жылышлык чөлтәрләре» СНиП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 "Туры килү-килмәүне бәяләү" күчемсез милек объектларына экологик таләпләр (А күшымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән жылышлык белән тәэммин иту чыганакларын коммунал-склад һәм житештерү зоналарында, жылышлык йөкләнеше үзәкләрендә урнаштырырга кинәш ителә.

Жылышлык белән тәэммин иту чыганакларын, жылышлык пунктларын урнаштыру акустик исәп-хисаплар белән нигезләнергә тиеш.

Трассаларны һәм жылышлык чөлтәрләрен салу ысуулларын «Жылышлык чөлтәрләре» СНиП 41-02-2003 (9 бүлек), СП 42.13330.2011 СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.07.01-89*таләпләренә туры китереп карага кирәк. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм тәзу» (12 бүлек).

5.1.3. Газ белән тәэммин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм тәзу, реконструкцияләү һәм үстерү СНиП 42-01-2002 «Газ булу системалары», ПБ 12-529-03 «Газ булу һәм газ куллану системалары иминлеге кагыйдәләре» таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасын газ белән тәэммин иту һәм газлаштыруның Генераль схемасы нигезендә, торак-коммунал хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның эреләндерелгән курсәткечен бер кешегә елына 220 куб. м куләмендә кабул итәргә кирәк.

Газ булу һәм газ тутыру станцияләре торак пунктлардан читтә урнашырга тиеш.

Газ тутыру пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, җилле яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бұлу чөлтәрендә газ басымын кимету һәм жайга салу өчен газ жайга салу (блоклы яки шкафлы) пунктларын проектларға кирәк.

Газ көйләу пункттың район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр яқын итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләу пунктларын биналарға һәм корылмаларға кадәр билгеле бер ерактықта урнаштырырга кирәк:
газ басымы булғанда, газ көйләу пунктына 0,6 МПа – 10 метрга кадәр;
газ басымы булғанда, газ көйләу пунктына 0,6 – 1,2 МПа – 15 метр.

5.1.4. Торак пунктларны су белән тәэммин иту системаларын проектлау, шул исәптән су белән тәэммин иту чыганакларын сайлау, су алу корылмаларын урнаштыру СП 30.13330.2012 таләпләренә туры китерел эшләнергә тиеш: СНиП 2.04.01-85* «Биналарның эчке сууткәргечләре һәм канализациясе», СП 31.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе 2.04.02-84* «Су белән тәэммин иту. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар» СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*, «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек), СанПин 2.1.4.1074-01 «Эчәргә яраклы су. Үзәкләштерелгән эчәргә яраклы су белән тәэммин иту системаларының су сыйфатына карата гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. Кайнар су белән тәэммин иту системаларының куркынычсызлығын тәэммин итүгә гигиеник таләпләр», СанПин 2.1.4.1175-02 «Үзәкләштерелгән су белән тәэммин иту системаларының сыйфатына гигиеник таләпләр. Чыганакларны санитар саклау», ГОСТ 2761-84* «Үзәкләштерелгән хужалық-эчәр су белән тәэммин иту чыганаклары. Гигиеник техник таләпләр һәм сайлау кагыйдәләре», СанПин 2.1.4.1110-02 «Эчәргә яраклы су белән тәэммин иту чыганакларын һәм сууткәргечләрне санитар саклау зоналары»

Халыкның хужалық-эчәргә яраклы ихтияжлары өчен тәүлегенә уртacha тәүлеклек (бер ел эчендә) су куллану курсәткечен бер кешегә 200 литр күләмendә кабул итәргә кирәк (эчке сууткәргеч һәм канализация белән тәэммин ителгән биналар, ванналар һәм җирле су жылытыкчлар белән).

Су алу корылмаларының тибын һәм схемасын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитар шартларыннан чыгып сайларға кирәк.

Су чөлтәрләрен божра белән проектларға кирәк. Сууткәргечләрнең тупик сзыыкларын куллану рәхсәт ителе:

авария вакытында су белән тәэммин итүдә өзеклек булган очракта житештерү ихтияжларына су бирү өчен;

торбаларның диаметры 100 мм дан артмаган хужалық-эчәргә яраклы ихтияжларына су бирү өчен;

янгынга каршы яки хужалық-янгынга каршы ихтияжларга су бирү өчен, линиянең озынлығы 200 метрдан да артык тугел.

Бина һәм корылмаларның эчке сууткәргеч чөлтәрләре белән тышкы су чөлтәрләрен божралау рәхсәт ителми.

5.1.5. Торак пунктларның канализация системаларын проектлауны СНиПның актуальләштерелгән редакциясе 2.04.01-85* "Эчке сууткәргеч һәм биналарны канализацияләү", СП 32.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе 2.04.03-85* «Канализация. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар» СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (12 бүлек).

Көнкүреш суларын тәүлеклеклек уртacha су белән тәэммин иту, территориягә су сибүгә һәм яшел үсентеләргә су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклеклек су куллануга тигез дәрәжәдә кабул ителе.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгендә авыл торак пунктлары өчен тәүлеклеклек уртacha (бер елга) су бүлүне 1 кешегә 150 л/тәүлекенә кабул иту рәхсәт ителе.

Ағынты суларның чистарту корылмалары мәйданчылығын жылы чорда жилләр өчен, су ағымы буенча түбәнрәк булган торак пунктның торак төзелешенә карата юнәлеш жилләре өчен аерым яктан урнаштырырга кирәк.

5.2. Авыл жирлеге халкының торак пунктлар чикләрендә урнашкан транспорт объектларында, әлеге объектларны урнаштыру буенча норматив ихтыяжын билгеләү буенча тәкъдимнәр

5.2.1. Торак пунктлар территориясендә урамнар hәм юллар чeltәренең үткәрүчәнлек мәмкинлеге автомобильләштерү дәрәҗәсеннән чыгып билгеләнә. 2025 елга кадәр исәпләнгән вакытка авыл торак пунктлары өчен 1000 кешегә 440 автомобиль кабул итәргә кирәк.

5.2.2. Магистраль урамнарда hәм жайга салына торган хәрәкәт юлларында урта, зур hәм эре авыл торак пунктларында тезелгән территорияләр чикләрендә 200-300 метр интервалы булган юл йәру өлеши (жир өсте) белән бер дәрәҗәдә жәяүләр кичү юлларын күздә тотарга кирәк.

5.2.3. Жәмәгать транспортның тукталыш пунктлары арасындагы ераклыкны – 400 – 600 метр, жәмәгать үзәге-урта, hәм зур авыл торак пунктлары чикләрендә 300 метр кабул итәргә кинәш ителә.

5.2.4. Торак пунктлар hәм жирле әһәмияттәге объектларга караган транспорт объектлары чикләрендә автомобиль юлларын проектлауны СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89* актуальләштерелгән редакциясе таләпләренә туры китереп башкарырга кирәк. «Шәһәр тезелеше. Шәһәр hәм авыл жирлекләрен планлаштыру hәм тезү» (11 бүлек, күшүмталар И, К, Л).

5.3. Торак тезелеше объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.3.1. Торак тезелеше hәм торак тезелеше төрләренең исәп-хисап күрсәткечләре гамәлдәге hәм фаразлана торган социаль-демографик вазыятыне hәм халыкның керем дәрәҗәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.3.2. Торак тезелешенең характеристына туры китереп, 11 таблицада китерелгән тезелеш төрләре бүләп бирелә.

11 нче таблица

№ т/б	Торак тезелеше тибы	Тезелеш характеристикалары
1	Азкатлы торак тезелеше	биеклөгө 3 катка кадәр булган индивидуаль усадьба тезелеше; 3 катка кадәр биеклектөгө блокланган торак йортлар тезү; биеклөгө 4 катка кадәр булган күпфатирлы торак йортлар тезү;
2	Урта катлы торак тезелеше	5-8 катлы күпфатирлы торак йортлар тезү

Торак тезелешенең төрләрен бүләп бири, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү авыл жирлегеннән файдалану hәм тезелеш кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

5.3.3. Торак пунктларны тезүнен норматив параметрлары 7 нче бүлекнен 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция таләбе буенча билгеләнә. «Шәһәр тезелеше. Шәһәр hәм авыл жирлекләрен планлаштыру hәм тезү»

5.4. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура hәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.4.1. Авыл жирлеге халкының мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура hәм массакүләм спорт объектларында норматив ихтыяжын билгеләүнә халыкның төрле социаль-демографик төркемнәренә булган ихтыяжларын канегатьләндерү зарурилығы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

5.4.2. Әлеге объектларны урнаштыру башка шундай ук объектларның якынлыгын, транспорт элемтәләрен оештыруны, урамнар, юллар hәм жәяүләр юллары чeltәре белән үзара бәйләнешне исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.4.3. Мәдәният, массакүләм ял, ял, физик культура һәм массакүләм спорт объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләре қуләмен проектлау бирене нигезендә кабул итәргә кирәк.

5.4.4. Физик культура һәм массакүләм спорт объектларын белем биру мәктәпләренең һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренең спорт объектлары белән бергә алып бару рәхсәт ителе.

5.5. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.5.1. Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидение күмәк кабул иту системаларын урнаштыруны һәм бер үк вакытта өч элемтә операторы тарафыннан хәзмәт курсетү өчен кирәkle булган ябык эчке коммуникацияләр буенча йорт эчендәге элемтә чөлтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

5.5.2. Мәгълүматлаштыру һәм элемтә объектларын урнаштыру өчен жир кишәрлекләре мәйданын 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

№ т/б	Объектның исеме	Участок мәйданы
1	Почта элемтәсе бүлеге	700-1200 кв. метр
2	Автомат телефон станциясе	0,25 га
3	Тармаклы автомат телефон станциясе	0,3 га
4	Концентратор	40-100 кв. метр
5	Терәк-көчәйтү станциясе	0,1-0,15 га
6	Блок-чыбыклы тапшырулар станциясе	0,05-0,1 га
7	Тавыш трансформатор подстанциясе	50-70 кв. метр
8	Кабельле телевидениең техник үзәге	0,3-0,5 га

5.5.3. Элемтә предприятиеләре биналарын, заарлы, коррозияле-актив, қүңелсез исле матдәләре һәм тузаннары бүлеп биру чыганагы булган күрше предприятиеләргә яки технологик процесслы объектларга карата, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә урнаштыру зарур.

5.5.4. Элемтә линияләрен урнаштыру «Элемтә линияләре өчен жир бүлеп биру нормалары» СН 461-74 таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

5.6. Авыл жирлеге халкының көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару объектларында норматив ихтияжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.6.1. Торак пунктларның торак зоналарында автомобиль транспорты өчен подъездлар белән тәэмин ителгән каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнер мәйданчыклары урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Контейнер мәйданчыкларының тиешле куләмен билгеләү өчен, контейнерлардан файдаланучы халық саныннан, калдыклар жыелу нормасыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып эш итәргә кирәк. Контейнерларның исәп-хисап күләме алар оешкан чорда калдыкларны факти туплауга туры килергә тиеш.

5.6.2. Көнкүреш калдыкларын жыю нормалары курсаткечләрен СП 42.13330.2011 СНиП 2.07.01-89*таләпләренә туры китереп кабул итәргә кирәк. «Шәһәр төзелеше. 13 нче таблицада китерелгән шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм тезү.

Жыелган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап санын дайми (һәр 5 ел саен) факттагы мәгълүматлар буенча ачыklарга кирәк.

13 нче таблица

Көнкүрещ калдықлары төрлөре	Елына 1 кешеге көнкүрещ калдықлары саны	
	кг	литр
Каты:		
су, канализация, үзәк жылыштык һәм газ белән тәэмин ителгән торак биналардан; башка торак биналардан	190-225 300-450	900-1000 1100-2000
Ижтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүрещ калдықларының гомуми саны	280-300	1400-1500
Пычрак су чокырыннан сыек (канализация булмаганда)		2000-3500

5.6.3. Контейнер мәйданчыкларын торак йортлардан, балалар, дәвалау профилактика учреждениеләреннән, спорт мәйданчыкларыннан һәм халық ял итә торган урыннардан кименә 20 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.6.4. Бер мәйданчыкта урнашкан чүп-чар өчен контейнерлар саны 5 контейнердан артмаска тиеш.

5.6.5. Үзәкләштерелгән ташландык сularны ағызы системасы белән тәэмин ителмәгән торак йорт территориясендә сыек көнкүрещ калдықларын жыю өчен ишегалды юынтыларын күздә тотарга кирәк.

5.7. Авыл җирлеге халкының тәzekләндөрү һәм яшелләндөрү объектларында норматив ихтыяжын билгеләү, әлеге объектларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.7.1. Торак пункт тәзелеше чикләрендә төрле билгеләнештәге яшелләндөрелгән территорияләрнең ҹагыштырма авырлығы (тәзелеш территориясенең яшелләндөрелгән булуы) 55% тан да ким булмаска тиеш. Төрле билгеләнештәге яшелләндөрелгән территорияләр астында гомуми һәм чикләнгән территорияләрне, агач һәм қуак үсентеләрен, торак пунктлар территорияләрендә урманнарны аңларга кирәк.

5.7.2. Торак пункттагы яшел үсентеләрне, аның планлаштыру структурасын һәм җирле шартларын исәпкә алып, бердәм система рәвешендә карарга кирәк. Торак пунктның яңа территорияләрән проектлаганда һәм реконструкцияләгендә гамәлдәге яшел үсентеләрне максималь рәвештә саклауны һәм куллануны күздә тотарга кирәк.

5.7.3. Гомуми файдаланудагы яшелләндөрү объектлары мәйданнарын түбәндәге күләмдә алырга кирәк:
парклар-10 гектардан да ким түгел;
бакчалар-кименә 3 га;
скверлар-0,5 га.

5.7.4. Торак пунктлар территориясендә тәzekләндөрү һәм яшелләндөрү объектларын урнаштыру принциплары, объектларның параметрларын, СНиП 2.07.01-89* актуальләштерелгән редакциясе нигезендә, кабул итәргә кирәк.

5.8. Зиратларны урнаштыру буенча тәкъдимнәр

5.8.1. Бу бүлектә мәрхүмнең мөетен яки жәсәдләрен бирү юлы белән җирләү юлы белән традицион күмелгән зиратларны урнаштыруга карата таләпләр һәм рекомендацияләр китерелә.

5.8.2. Зират өчен җир участогы күләме 40 гектардан артмаска тиеш.

5.8.3. Зиратны урнаштырганда халық санының перспективалы үсешен, үлем коэффициентын, гамәлдәге зиратларның булуын, җир участогы нормасын исәпкә алырга кирәк.

5.8.4. Зиратларны торак пунктларын торак тәзелеше территориясенә карата жилле яктан урнаштырырга кирәк.

5.8.5. Яңа жириләү урыннары булдыру, гамәлдәге жириләү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитар-гигиена экспертизасы үчай бәяләмәсе булганда мөмкин.

5.8.6. Авыл зиратларын торак, жәмәгать биналарыннан, спорт-сәламәтләндеру һәм санатор-курорт объектларыннан кимендә 50 метр ераклыкта урнаштырырга кирәк.

5.8.7. Зират өчен бирелгән участок тубәндәгө таләпләргә туры килергә тиеш: торак пункттан, ачық сулыклардан һәм су ағымнарыннан капма-карши якка авышлық булырга;

су басу зонасыннан читтә урнашкан; грунт супарының максималь торышы булган жириләү өслегеннән 2,5 метрдан да ким булмаган грунт супарының торышы дәрәҗәсенә ия булу;

коры, пористый туфракка (комлы) 1,5 метр тирәнлектә һәм аннан да тубәнрәк, туфракның дымлылығы 6-18% чикләрендә.

5.8.8. Зиратлар территориясендә юл чөлтәрен, су сибү системасын, шахталар көеларын, тышкы яктылыкны күздә тотарга кирәк.

5.8.9. Жириләү участокларының күләмнен 14 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

14 нче таблица

Бер дәрәҗәдә бер урында жириләү саны	Жириләү участогы күләме	
	Киңлеге, метр	Озынлығы 1 метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6 / 1,8	2,0 / 4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

5. ИСӘП-ХИСАП КҮРСӨТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

6.1. Нормативлар тубәндәгө норматив хокукий актлар таләпләрене туры китерап әзерләнде:

Россия Федерациясенең шәһәр тәзелеше кодексы 29.12.2004 ел, № 190-ФЗ;
«Россия Федерациясендә жириләү үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәгэ 131-ФЗ номерлы Федераль закон;
"Жириләү һәм жириләү эше түрүнда" 12.01.1996 ел, № 8-ФЗ Федераль закон;
"Татарстан Республикасында шәһәр тәзелеше эшчәнлеге түрүнда" 2010 елның 25 декабррендәгэ 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы;
"2014 елга кадәр ижтимагый инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтуләр белән тәэммин ителешнең социаль гарантияләре дәрәҗәсен билгеләү түрүнда" 2009 елның 26 гыйнварындан 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (30.05.2013 елга үзгәрешләр белән);

6.2. Нормативларны әзерләгәндә тубәндәгө норматив документлар кулланылды:
СП 42.13330.2011 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.07.01-89*. «Шәһәр тәзелеше. Шәһәр һәм авыл жирилекләрен планлаштыру һәм төзү»;

СП 31.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.02-84 * «Су белән тәэммин иту. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар»;

СП 32.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 2.04.03-85* «Канализация. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2012 актуальләштерелгән редакциясе СНиП 35-01-2001 "Биналар һәм корылмаларның из хәрәкәтләнүче халык төркемнәре өчен үтәмлелеге";

СанПин 42-128-4690-88 «Торак урыннар территорияләрен карап тоту буенча санитар кагыйдәләр»;

СанПин 2.1.1279-03 «Зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыру һәм карап тотуга гигиеник таләпләр»;

№ 11-01-2002 «Россия Федерациясендә зиратларны һәм жирләүтәртибе турында тәкъдимнәр»;

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 ел, 27 декабрь, 1071 нче карары белән расланган Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлаштыру буенча республика нормативлары;

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районның шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары.

6.3. Нормативларны әзерләгәндә исәпкә алынды:

авыл жирлегенең административ-территориаль бүленеше;

авыл жирлегенең социаль-демографик составы һәм халық тыгызлығы;

табигать-климат шартлары;

Актаныш муниципаль районны Уразай авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеш программалары;

авыл жирлегенең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

жирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре;

6.4. Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, алар өчен нормативларның төп өлешендә авыл жирлеге халкының тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре һәм мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен максималь рәхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап курсәткечләре билгеләнгән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә курсәтелгән таләпләр, шулай ук нормативлар проектын эшләүгә техник йәкләмә белән билгеләнгән.